

MODELO GALICIA FRONTE Á INCERTEZA CONSOLIDADA.

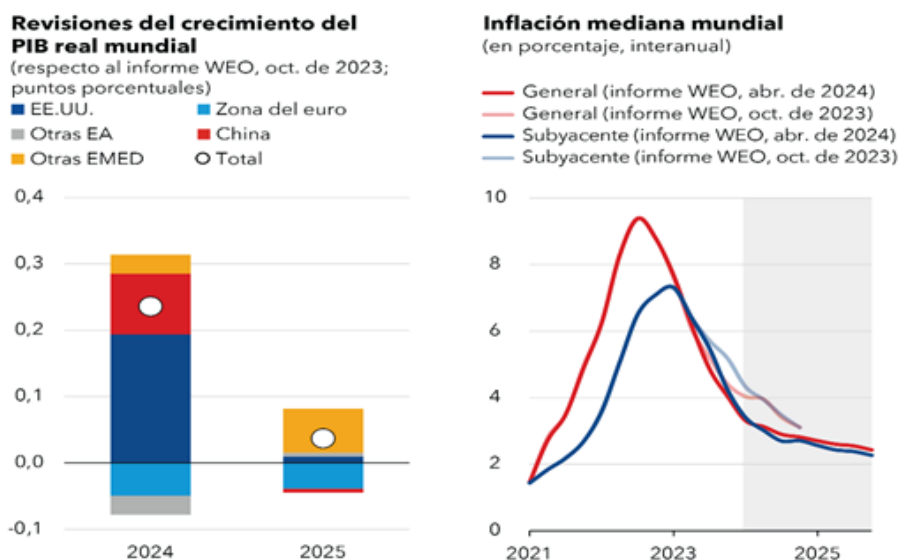
I. MODELO GALICIA FRONTE Á INCERTEZA CONSOLIDADA.

I.1. Introducción.

A economía mundial mantén una senda de crecemento na incerteza, malia os crecementos desiguais e os moitos retos que se manteñen. Os gobernos deberían dar prioridade a iniciativas para asentar o crecemento futuro como o fortalecemento das finanzas públicas e a revitalización das perspectivas de crecemento económico.

A economía mundial e a galega seguen a mostrar unha resistencia notable e o crecemento está a manterse firme perante o retorno da inflación á súa meta. A senda da recuperación comezará con atrancos nas cadeas de subministracións pola rápida reapertura das economías máis desenvolvidas trala pandemia, a guerra iniciada por Rusia en Ucraína, que desencadeou unha crise enerxética e alimentaria mundial, e a considerable escalada da inflación, á que seguiu unha contracción monetaria sincronizada tamén a escala mundial.

Porén, pese ás moitas predicións sombrías, o mundo evitou unha recesión, o sistema bancario demostrou consistencia, esta vez si, encaixando o impacto do cambio abrupto de política monetaria, e as principais economías de mercados emerxentes non sufriron paradas bruscas da entrada de capitais.

Crecemento e inflación. Os prognósticos de crecemento do FMI revisáronse á alza, mentres que a inflación revisouse á baixa e continúa a súa tendencia descendente. Fonte FMI, perspectivas de crecemento mundial.

E máis, a escalada da inflación, pese á súa gravidade e a correspondente crise do custe da vida, non desencadeou espirais descontroladas de prezos e salarios como en episodios pasados, malia isto está a costarlle máis volver a niveis de crecemento de prezos obxectivo ás economías con moito peso do sector servizos. Pola contra, a inflación mundial mingua case coa mesma rapidez coa que aumentou. En termos interanuais, o crecemento mundial tocou fondo a finais de 2022, no 2,3%, pouco despois de que a mediana da inflación xeral tocara máximos, no 9,4%.

Ao abeiro das últimas proxeccións do FMI, o crecemento mundial para 2024 e 2025 manterase estable en torno ao 3,2%, mentres que a mediana da inflación xeral diminuírá dende 2,8% a finais de 2024 ata 2,4% a finais de 2025.

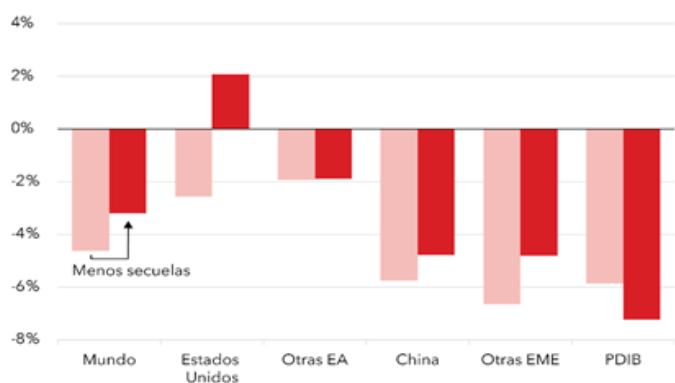
Con todas as cautelas, a maior parte dos indicadores apuntan a unha aterraxe suave. Os mercados reaccionaron de xeito positivo ante a perspectiva de que os bancos centrais abandonaran a contracción monetaria. As condicións financeiras se relaxaron, o prezo das accións repuntou, os fluxos de entrada de capital na maioría das economías de mercados emerxentes, sen incluír China, foron dinámicos, e algúns países de ingreso baixo e economías preemerxentes recuperaron o seu acceso aos mercados.

Las secuelas profundas de la crisis

Las estimaciones de las secuelas profundas se han revisado en su mayoría a la baja, con la excepción de los países de ingreso bajo, que continúan gravemente afectados.

Diferencia entre el nivel proyectado del PIB a finales de 2024 y en el informe WEO de enero de 2020

Informe WEO de octubre de 2022 Informe WEO de abril de 2024

Fuentes: FMI, *Perspectivas de la economía mundial* (informe WEO), y cálculos del personal técnico del FMI.

IMF

Mellor dato é que as estimacións actuais das eivas económicas da pandemia, a caída proxectada do produto respecto das proxeccións anteriores á pandemia, son menores na maioría dos países e rexións, en especial nas economías de mercados emerxentes, grazas

en parte ao sólido crecemento do emprego. O maior impacto atopámolo nos países en desenvolvemento e ingreso baixo, moitos dos cales aínda teñen dificultades para pasar páxina das crisis da pandemia e do custe da vida.

O mantemento da senda de recuperación e crecemento e a aceleración da desinflación poden explicarse pola favorable evolución da oferta, polo miúdo a disipación dos shocks dos prezos da enerxía e o notable repunte da oferta de man de obra, ao que colaboran os importantes fluxos migratorios en moitas economías avanzadas. As decididas medidas de política monetaria, así como a mellora dos correspondentes marcos, en especial nas economías emerxentes, teñen contribuído á fixación das expectativas de inflación.

Malia esta evolución favorable, seguen a existir numerosos retos que fan preciso adoptar medidas decisivas.

- En primeiro lugar, se ben as tendencias da inflación son alentadoras, aínda non chegamos ao obxectivo. Resulta algo preocupante que as cifras máis recentes de inflación mediana e inflación subxacente resistan. Podería ser algo temporal, pero hai razóns para manterse alerta. A maior parte dos avances en materia de inflación proviñeron da caída dos prezos da enerxía e da inflación de produtos por debaixo do seu promedio histórico. Esta última viuse favorecida pola relaxación nas fricciones das cadeas de subministración, así como pola diminución dos prezos de exportación chineses. Pero a inflación dos servizos mantense elevada nalgúns casos, o que podería complicar a traxectoria de desinflación. Reducir a inflación ata a súas meta segue a ser unha prioridade.
- En segundo lugar, a visión xeral pode esconder as salientables diverxencias entre países. Os extraordinarios resultados recentes de Estados Unidos son abraiante e un importante pulo para o crecemento mundial; porén, tamén evidencian marcados elementos da demanda, como é unha orientación fiscal que non se axusta á sustentabilidade fiscal a longo prazo. Esta situación aumenta os riscos a curto prazo para o proceso de desinflación, así como os riscos para a estabilidade fiscal e financeira a longo prazo da economía mundial, xa que corre o risco de aumentar os custes de financiamento a escala mundial. Algo terá que mudar.
- Na zona euro, o crecemento mellorará este ano, malia que dende niveis moi baixos, se ben os derradeiros, esperamos, efectos da contracción monetaria e dos altos prezos da enerxía, así como a consolidación fiscal prevista, pesarán sobre a actividade. O elevado crecemento continuado dos salarios e a persistencia da inflación dos servizos poderían retrasar a volta da inflación á meta. Porén, ao contrario que nos Estados Unidos, a evidencia de sobrequecemento é escasa e o Banco Central Europeo tamén terá que graduar detidamente o xiro cara a flexibilización da política monetaria para evitar unha desaceleración excesiva do crecemento da inflación, ata caer baixo a súa meta. Malia que os mercados laborais semellan fortes, esa fortaleza podería resultar ilusoria se as empresas europeas contrataron man de obra en previsión dun repunte da actividade que non chega a materializarse.

- A economía Chinesa sofre as consecuencias dunha desaceleración persistente do seu sector inmobiliario. Os ciclos de auxe e colapso do crédito nunca se resolven axiña de seu, e este non é unha excepción. A demanda interna seguirá apagada durante un tempo, a menos que se corrixa a causa subxacente con medidas e reformas sólidas. Tamén preocupa a dinámica da débeda, polo miúdo se a crise inmobiliaria se transforma nunha crisis das finanzas públicas nacionais.. Coa demanda interna deprimida, os superávits externos poderían aumentar. O risco é que esta situación agrave máis as tensións comerciais nun contexto xeopolítico moi tenso xa. Ao tempo, moitas outras grandes economías de mercados emerxentes e en desenvolvemento están a ter bos, e nalgúns casos incluso se ven favorecidas pola reconfiguración das cadeas mundiais de subministración e o aumento das tensións comerciais entre China e os Estados Unidos. A influencia destes países na economía mundial está a aumentar, e o seu no crecemento mundial será cada vez maior nos próximos anos. Un feito preocupante é a crecente diverxencia entre moitos países en desenvolvemento de ingreso baixo e o resto do mundo. Para estas economías, o crecemento vai á baixa, mentres que a inflación se revisa ao alza. O que aínda é peor, a diferenza de moitas outras rexións, as estimacións das secuelas profundas nos países en desenvolvemento de ingreso baixo, incluídos algúns dos grandes, foron revisadas á alza, o que suxire que os países máis pobres aínda non puideron pasar páxina da crisis da pandemia e do custe da vida. Ademais, os conflitos seguen a dar como resultado a perda de vidas humanas e o aumento da incerteza. Para estes países, investir en reformas estruturais para fomentar os investimentos nacionais e estranxeiras directas que promovan o crecemento, así como fortalecer a mobilización de recursos internos, pode axudar a manexar os custos de endebedamento e reducir as necesidades de financiamento mentres se acaden os obxectivos de desenvolvemento. Tamén deben realizarse esforzos para mellorar o capital humano da numerosa poboación nova coa que contan.
- En terceiro lugar, aínda cando a inflación retroceda, as taxas de interese reais teñen aumentado, e a dinámica da débeda soberana é agora menos favorable, polo miúdo, nos mercados emerxentes altamente endebedados. Os países deberían por a súa atención en repoñer as súas reservas fiscais. A credibilidade das consolidacións fiscais axuda a reducir os custos de financiamento e a mellorar a estabilidade financeira. Isto debería ser unha prioridade nun mundo no que os shocks negativos de oferta son máis frecuentes e se precisan máis recursos fiscais para atender ás necesidades de redes de protección social, adaptación ao cambio climático, transformación dixital, seguridade enerxética e defensa. Porén, isto nunca é doado: as consolidacións fiscais teñen máis posibilidades de ter éxito cando son cribles e cando se implementan en intres nos que a economía está a crecer, e non cando os mercados ditan as condicións. En países onde a inflación está baixo control e que realizan un esforzo plurianual crible para repoñer as reservas fiscais, a política monetaria pode axudar a apoiar a actividade.
- En cuarto lugar, as perspectivas de crecemento a medio prazo seguen a ser historicamente baixas. O principal culpable da desaceleración, é o menor crecemento da pro-

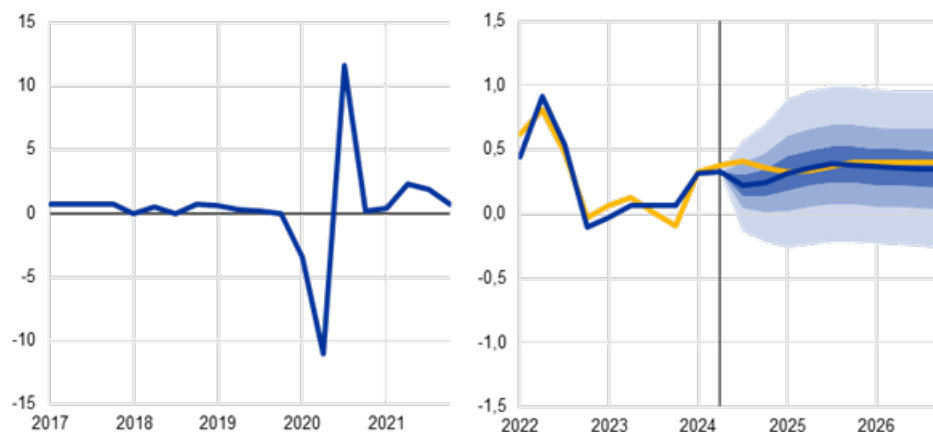
produtividade total dos factores. Isto débese en gran medida a un aumento da asignación deficiente do capital e a man de obra entre sectores e países. Facilitar unha asignación de recursos máis rápida e eficiente pode contribuír a impulsar o crecemento. Gran parte das esperanzas centrase nas melloras concretas que poda acadar a intelixencia artificial (IA) no eido da produtividade a mediano prazo. Pode que o consiga, pero a posibilidade de perturbacións graves nos mercados laborais e financeiros é elevada. Aproveitar o potencial da IA para que os seus beneficios acaden a todos requirirá que os países melloren a súa infraestrutura dixital, invistan en capital humano e coordinen as normativas internacionais para seguir avanzando. As perspectivas de crecemento a mediano prazo tamén se ven danadas pola crecente fragmentación xoeconómica e o aumento das medidas de política industrial e restrición comercial dende 2019. Como resultado, xa están a mudar os vínculos comerciais mundiais, o que conleva perdas potenciais de eficiencia. Malia que o maior dano o sofren a cooperación internacional e o multilateralísimo.

- Por último, se precisan grandes investimentos a nivel mundial para acadar un futuro verde e resiliente ao cambio climático. Recortar as emisións é compatible co crecemento, como se ten visto en décadas recentes nas que o crecemento pasou a ter unha intensidade de emisións moito menor. Porén, as emisións aínda están a aumentar. Debe facerse moito máis, e debe facerse axiña. Nas economías avanzadas e China, os investimentos verdes crecen a bo ritmo. Recortar os subsidios aos combustibles fósiles pode axudar a crear o preciso marxe de manobra fiscal para novas inversións verdes. Onde debe facerse máis esforzo é nas demais economías de mercados emerxentes e en desenvolvemento que precisan un enorme incremento do crecemento dos investimentos verdes e reducir as súas inversións en combustibles fósiles. Para elo se necesitarán transferencias de tecnoloxía de outras economías avanzadas e de China, así como considerables fontes de financiamento, provenientes en gran medida do sector privado. Ademais, parte destes fondos terán que ser concesionarios.

Europa e España

As proxeccións do Banco Central Europeo deste setembro baixaban lixeiramente, con respecto ás de xuño, a senda de crecemento do PIB durante todo o horizonte de previsión. Porén, se segue a estimar unha recuperación suave da actividade, impulsada polo paulatino fortalecemento da renda real, a resiliencia dos mercados laborais e a disipación gradual do impacto das anteriores subas dos tipos de xuro. Polo miúdo, se espera que o PIB creza un 0,8% no 2024, acelerándose con posterioridade ata acadar taxas do 1,3% e do 1,5% en 2025 e 2026, respectivamente.

Crecemento do PIB da zona euro. Taxas de variación intertrimestral desestacionalizadas. Azul proxeccións setembro 24, amarelo proxeccións xuño 24.
Fonte: BCE/Eurostat

Estas mesmas proxeccións manteñan inalterada a senda de inflación prevista en xuño. En concreto, prevese que a inflación xeral europea se sitúe, en promedio anual, no 2,5% en 2024, para moderarse con posterioridade ata o 2,2% no 2025 e o 1,9% no 2026. Esta evolución sería coherente cun lixeiro aumento das taxas de inflación durante o último trimestre deste ano —que repostaría, principalmente, a efectos base— e coa converxencia cara a taxas preto do obxectivo do 2% nos meses finais de 2025.

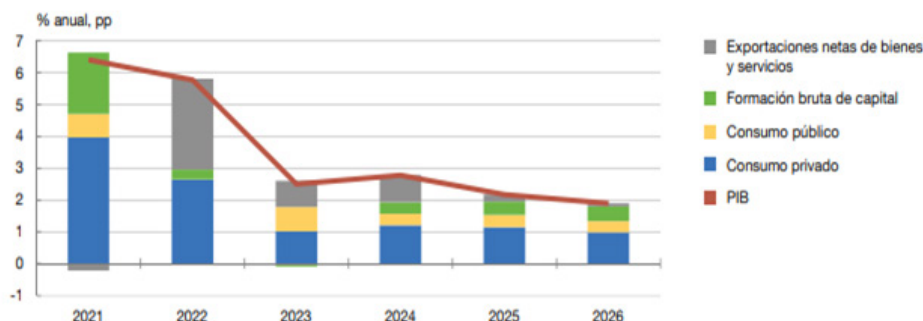
Inflación medida por IAPC (índice harmonizado de presas ao consumo) da zona Euro. Taxas de variación interanual. Azul proxección setembro 24, amarelo proxección xuño 24. Fonte: BCE

En España, o Banco de España estima que o ritmo de avance do PIB acadará o 2,8% en 2024, tres décimas por encima da expansión do produto observada no 2023. Para o bienio posterior, o crecemento do PIB se desaceleraría de xeito gradual e se establecería

no 2,2% e no 1,9% no 2025 e 2026, respectivamente. A taxa de desemprego, pola súa banda, manterá unha senda descendente nos próximos anos, ata situarse lixeiramente por baixo do 11% no 2026. Pola banda dos prezos, o Banco de España prevé que a inflación xeral —que no promedio de 2023 foi do 3,4%— baixe ao longo do horizonte de proxección e acade o 2,9% no 2024, o 2,1% no 2025 e o 1,8% no 2026. Esta traxectoria descendente se observaría tamén na inflación subxacente (a que non recolle a enerxía e os alimentos sen elaborar), que pasaría do 4,1% no 2023 ao 2,8%, o 2,2% e o 1,9% no 2024, 2025 e 2026, respectivamente.

España, previsións de crecemento do PIB e contribucións dos principais componentes. Fonte: Banco de España e INE.

Ao abeiro destas proxeccións, ao longo do período 2024-2026 o crecemento económico estará baseado no dinamismo da demanda interna. En particular, neste período, o consumo privado será o compoñente cunha maior achega ao avance do PIB, froito dunha evolución favorable do emprego, os salarios e a inflación, así como do aumento da poboación e da recuperación paseniña da confianza das familias. Pola súa banda, a formación bruta de capital fixo, os investimentos, que é a rúbrica da demanda que mostra unha recuperación máis retrasada con respecto aos niveis previos á pandemia, tamén contribuirá en maior medida ao crecemento do PIB no referido horizonte de proxección.

A contribución da demanda exterior neta ao crecemento do PIB, que no 2024 será positiva e dunha magnitude semellante á rexistrada no 2023, moderarase no 2025-2026. Desde 2022, a achega ao avance do produto das vendas netas de bens e servizos ao exterior ten sido moi notable. Unha parte significativa da devandita contribución positiva estivo asociada ao elevado dinamismo que amosaron os fluxos turísticos internacionais cara o noso país, que superaron as previsións máis optimistas presentando unha diversificación xeográfica e estacional crecente. A o longo do horizonte de proxección prevese que estes sigan a mostrar un considerable vigor. Porén, en termos de taxas de crecemento, a súa contribución ao avance do PIB reducirase de xeito gradual.

A recuperación que se proxecta para os mercados exteriores da economía española favorecerá que, tras a caída rexistrada no 2023, as exportacións de bens se incrementen

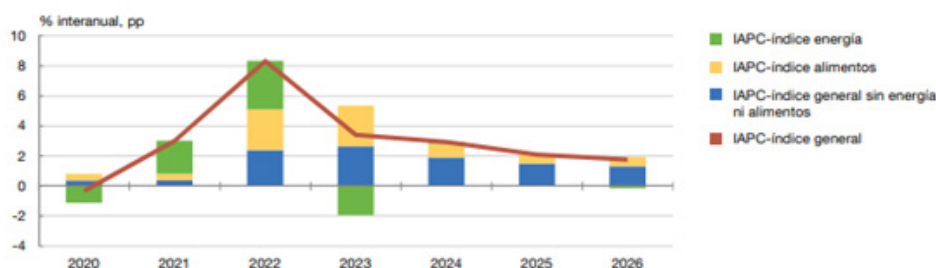
de xeito gradual ao longo do horizonte de proxección. Respecto ás importacións, se espera que, malia a súa debilidade recente, experimenten unha certa aceleración nos próximos trimestres, en sintonía cun patrón de crecemento no adquiren maior relevancia a formación bruta de capital fixo e as exportacións de bens, que son os compoñentes da demanda final que teñen un contido importador máis elevado. En conxunto, a contribución do sector exterior ao crecemento será de oito décimas en 2024 —o mesmo rexistro que no 2023— e de dous e unha décima en 2025 e 2026, respectivamente

Respecto ao mercado laboral, a creación de emprego prolongarase durante todo o horizonte de proxección, aínda que a un ritmo inferior ao dos últimos trimestres. En particular, prevese que, fronte ao incremento do 1,9% rexistrado no 2023, o emprego aumente un 1,8% no 2024, un 1,7% en 2025 e un 1,1% no 2026 (medido en horas traballadas). A taxa de paro continuará a reducirse de xeito gradual nos vindeiros exercicios pero cunha intensidade máis moderada. Como resultado de todo elo, a taxa de paro da economía española permanecerá aínda preto do 11% no 2026.

Evolución prevista da inflación

A inflación xeral está a descender de xeito apreciable nos últimos meses. A taxa de variación interanual do índice harmonizado de prezos de consumo (IAPC) sitúase en agosto no 2,4%, 1,4 puntos porcentuais baixo o nivel acadado en maio. Este descenso explícase, principalmente, pola desaceleración experimentada polos prezos da enerxía e dos alimentos, superior á contemplada nas proxeccións do Banco de España do mes de xuño, en concreto no caso dos alimentos, malia un lixeiro repunte no verán. Os prezos enerxéticos moderaron o seu crecemento polo abaratamento dos carburantes e polo descenso do prezo da electricidade rexistrado en xullo.

ESPAÑA. Contribución ao crecemento do IAPC por componentes. Fontes: Banco de España e INE.

A inflación subxacente sitúase en agosto no 2,8%, 0,2 puntos porcentuais baixo o seu nivel de maio. A traxectoria da inflación subxacente reflicte a evolución da inflación do compoñente de servizos en gran medida.

O Banco de España espera que a inflación xeral se manteña na contorna dos niveis actuais —hoxe lixeiramente por encima destes— no tramo final deste ano e a comezos de 2025 e retomará a súa senda de desaceleración a partires de entón.

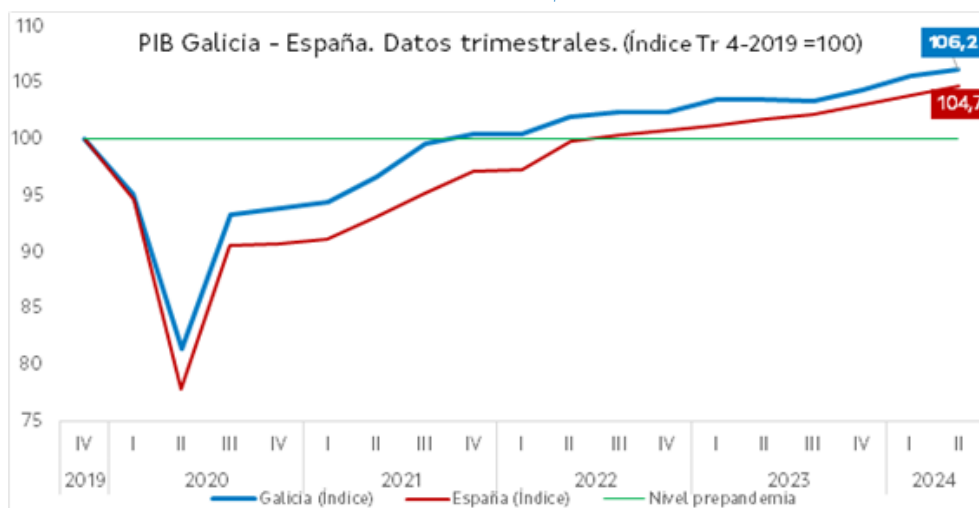
A inflación subxacente seguirá a moderarse ao longo deste ano e, en promedio, situarase na contorna do 2% no bienio 2025-2026. Polo miúdo, tras acadar o 4,1% en promedio no 2023, esta reducirase ata o 2,8% no 2024, o 2,2% no 2025 e o 1,9% no 2026.

Galicia

Por fin chegamos á economía galega, que era preciso contextualizar coas economías da nosa contorna, coas que compartimos fortes lazos comerciais, un contexto incerto importantes retos de futuro, e por tanto patróns de evolución semellantes en moitas magnitudes con unhas previsións de crecemento que derivan do encaixe das anteriores circunstancias económicas na nosa estrutura produtiva.

Esta estrutura económica, e a reacción fronte a os efectos da crise, foron as que están a caracterizar a evolución do PIB nos últimos catro anos, fronte á senda de recuperación nacional destaca unha maior resistencia fronte á crise e una saída menos explosiva pero que mantén un crecemento diferencial constante ao longo do tempo.

GALICIA e ESPAÑA. Evolución do PIB desde a pandemia. Índice 2019=100.

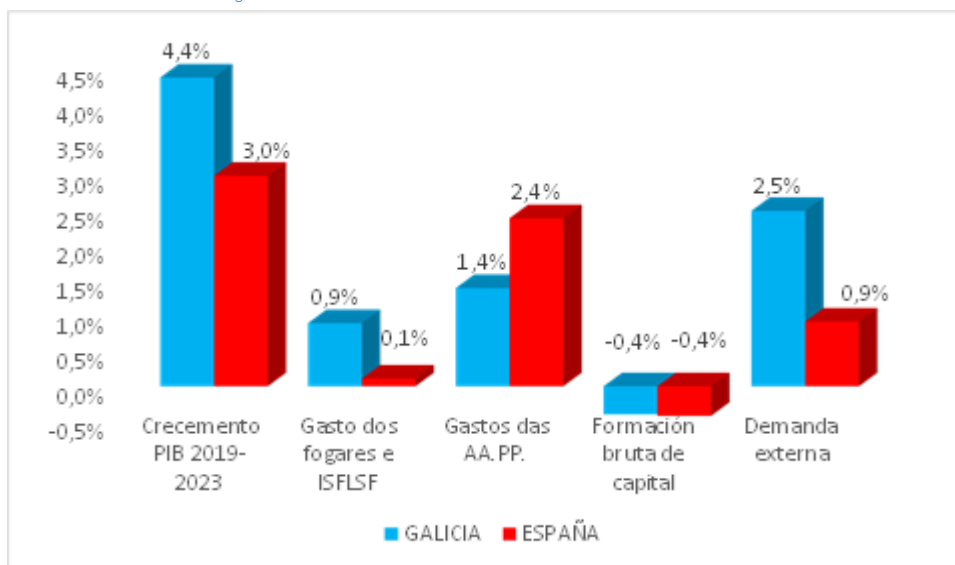
Fonte. Consellería de Facenda a partires de datos INE e IGE.

Se botamos una ollada á composición do crecemento do PIB podemos apreciar diferencias nos compoñentes da demanda que caracterizan esa senda de crecemento, en primeiro lugar máis do 57% da recuperación debese á chegada do sector exterior polo

tirón das exportacións, mentres que ao PIB nacional esta achega o 30%. En segundo lugar destaca o forte aporte do consumo público pero tamén con moi diferentes intensidades en torno a un 30% en Galicia e dun 80% para España, pola contra destaca a robustez do consumo privado galego que achega un 20% ao crecemento fronte a un 3,3% nacional que se afunde. De elo da boa mostra que o consumo por habitante en Galicia en termos reais e claramente superior ao nivel pre pandemia, mentres que aínda non superou este nivel en España a finais de 2023.

Se ben, a finais do período observado, podemos apreciar como o aumento dos prezos erosiona a capacidade de compra das familias e ralentiza o consumo privado, capacidade que esperamos se recupere cara a finais deste ano 2024, o cal non quere dicir que non haxa que seguir a apoiar unha recuperación inclusiva do proceso de suba dos prezos que tamén estamos a superar, para que a recuperación do poder adquisitivo chegue a todas as familias.

Achegas ao crecemento do PIB. Crecemento acumulado en PIB trimestral en 2019-2023

Fonte. Consellería de Facenda a partir de datos INE e IGE.

Pola contra, os datos confirman a febleza do investimento, con unha achega negativa ao crecemento do PIB de nove puntos que aínda baixa máis en España ata os 13 puntos. É un dato que non encaixa co tirón da demanda, a mellora da competitividade exterior e o recurso extraordinario dos fondos next generation. Ademais, se analizamos os datos desagregados permiten apreciar unha desaceleración tanto do investimento en vivenda como en bens de equipo.

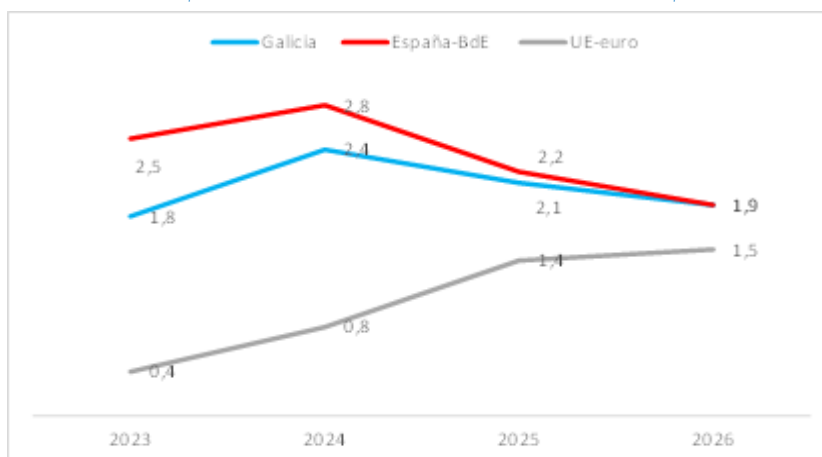
Dada esta evolución trimestral do investimento, e para evitar un risco de cronificación do déficit en investimento produtivo, urxe contar con novos Orzamentos e urxe unha

aposta da política orzamentaria por recuperar o investimento en vivenda e fomentar a aceleración da adaptación do aparato produtivo ante os desafíos globais e medioambientais.

Estas accións da política fiscal xunto con vindeiros recortes adicionais de tipos de xuro deben facer de factor tractor ao investimento privado. Xunto ás políticas de gasto é preciso apostar por medidas que poñan a disposición máis solo construíble e máis simplificación burocrática como tentan facer os Orzamentos que se presentan.

Seguimos coa nosa senda de crecemento, que se modera para 2025 ao igual que o resto das economías da nosa contorna.

Proxección comparadas de crecemento do PIB. Fonte.- Consellería de Facenda, Banco de España e BCE.

Para o ano 2025 agárdase que o consumo privado acade un maior dinamismo a medida que os prezos se moderen, os salarios aumenten e os xuros baixen, aumentando a capacidade adquisitiva das familias.

O gasto en consumo final das administracións públicas moderará o seu crecemento en 2025, do 3,6% ata o 2,1%. A recuperación da formación bruta de capital tras a crise sanitaria vai moi lentamente. A evolución é lixeiramente ascendente partindo de cifras negativas, co que se prognostica un avance positivo o ano que ven apoiado no investimento público.

No que atinxe ao saldo exterior, seguirá a realizar importantes achegas ao crecemento, as exportacións manterán un vigor considerable no 2025 e seguintes. Porén, as taxas reduciranse gradualmente. A evolución da economía española determinará o comercio exterior de Galicia co resto de España. Nos supostos que se inclúen nestas previsións, estímase un incremento da demanda interna española do 2,1% en 2025.

Para as principais economías da nosa contorna prevese un mellor comportamento en 2025, o que favorecerá o noso comercio fora de España.

En relación ao emprego, prevese un incremento en todo o período proxectado, máis intenso no ano 2024.

As últimas proxeccións de poboación apuntan a un progresivo aumento da poboación en España nos próximos anos debido á chegada de inmigrantes. En Galicia, tamén crecerá a poboación, pero en menor medida que no conxunto de España. Como consecuencia desta evolución da poboación, prevese un aumento da poboación activa en Galicia nos vindeiros anos, o que reducirá a taxa de paro ata o 9,1% no 2025 e o 8,5% no 2028, cun aumento da ocupación.

GALICIA. Evolución parados e activos en miles de persoas.

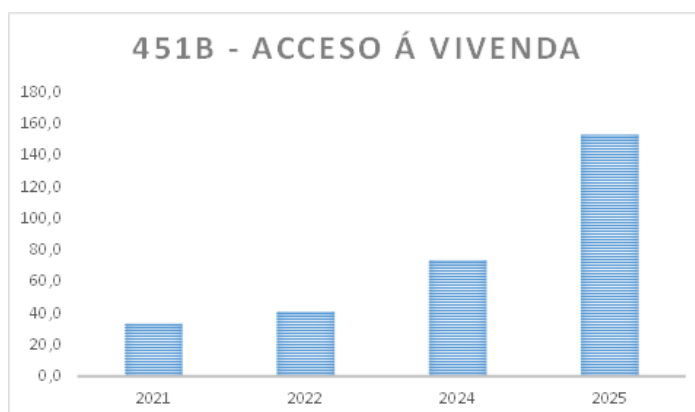

Estes avances, menores que os proxectados para a actividade, favorecerán un incremento da produtividade, cuxo dinamismo foi relativamente modesto durante os últimos trimestres, esta mellora da produtividade é precisa para seguir a crear emprego no futuro.

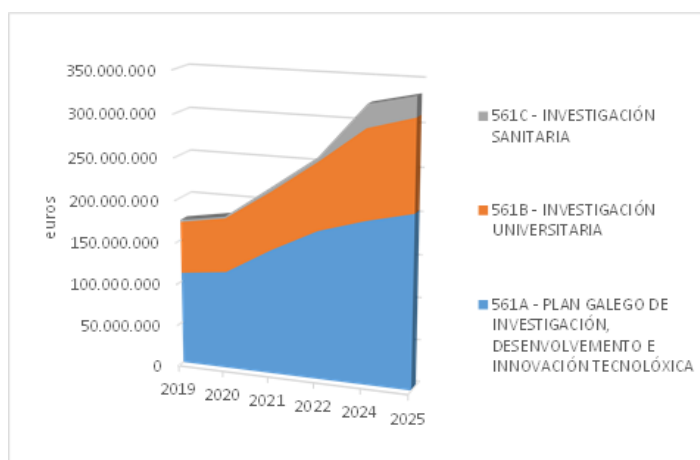
Máis este bo momento conxuntural dos datos macroeconómicos non é abondo para afrontar os principais desequilibrios e retos que ten que afrontar Galicia. O modelo de crecemento debe diversificar as súas fontes, e preciso reactivar o investimento, que debe responder ao modelo de crecemento que diseña o Plan Estratéxico de Galicia apostando polo coñecemento e a innovación ao que se debe engadir unha resposta áxil ás necesidades de vivenda e de apoio aos sectores produtivos. É preciso seguir a apostar pola innovación e a súa transferencia ao sector produtivo para xerar produtos de maior valor engadido e máis competitivos. Debemos continuar impulsando a transición verde e

a electrificación da economía a unha velocidade que non xere atrancos na produción nin nos prezos da enerxía, colaborando a unha industria máis sostible e competitiva.

No que atinxe ás necesidades de vivenda o compromiso do goberno de duplicar o parque de vivenda pública, ten o seu reflexo no crecemento explosivo do programa 451B, que crece máis dun 432% respecto da situación anterior á pandemia e un 108% respecto ao ano pasado.

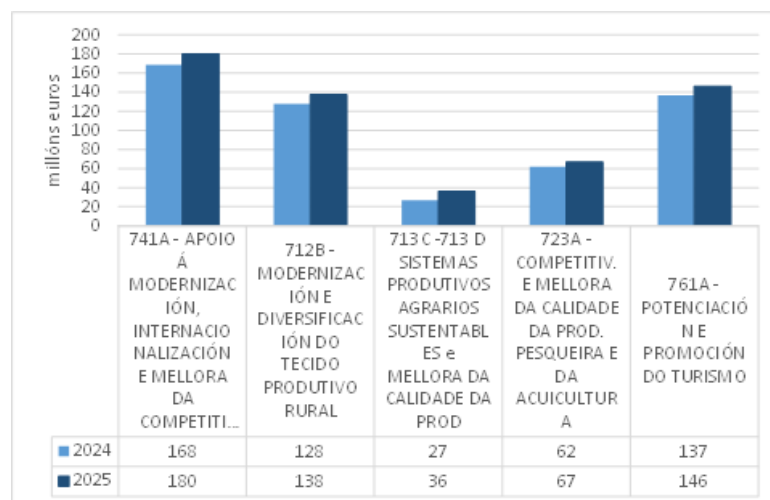

A gráfica seguinte mostra o esforzo orzamentario en investimento en I+D dende o ano anterior á pandemia 2019, permite apreciar como neste tempo o esforzo orzamentario case se duplica medrando un 92%. Este orzamento 2025, ve como o programa do plan galego de investigación desenvolvemento e innovación medra un 6,8% respecto ao anterior, mostra do mantemento do pulso investido nesta área clave para o noso modelo de crecemento.

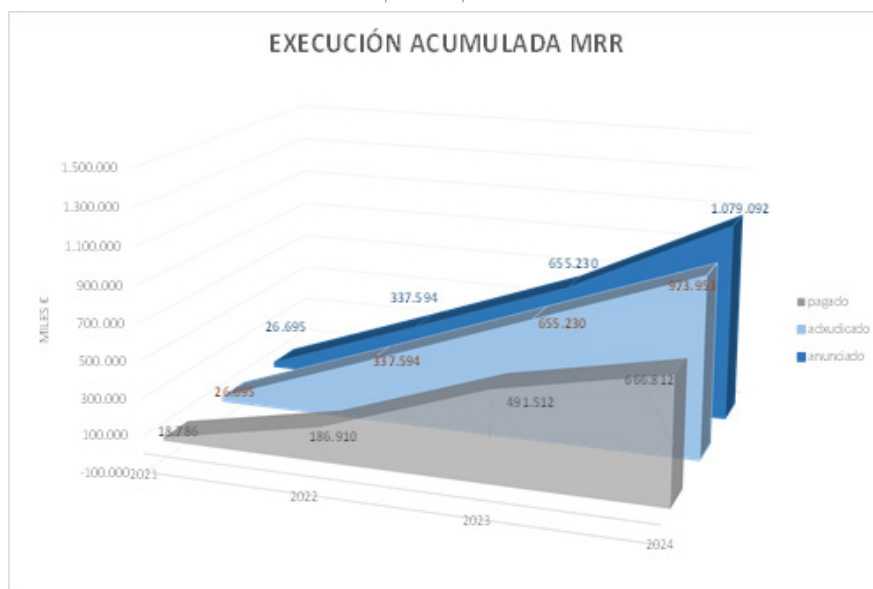
Ademais para reforzar a captación de talento e para superar o rendemento do programa Oportunius apostase por crear unha entidade instrumental que se dedique a captar bos expedientes en materia de investigación, que permitan dar un salto cualitativo no seus resultados, así mesmo o reforzo no lgape deste programa tenta mellorar a transferencia de innovación no mercado produtivo e implicar máis activamente á empresa na xeración de valor a través do coñecemento e as patentes xeradas en Galicia.

Finalmente, reflectimos o pulo ás políticas de apoio á modernización e diversificación do tecido produtivo rural e mellora da calidade da produción agroalimentaria, que triplican o crecemento medio do orzamento, de competitividade e mellora da produción pesqueira e da acuicultura que crece un 7,8%, de apoio á internacionalización e mellora da competitividade empresarial que medra un 7% ata superar os 180 millóns de euros, de potenciación e promoción do turismo que aumenta un 6,8% ata os 146 millóns de euros que financiaran actuacións a prol dun turismo de calidade que poña en valor todos os lugares da comunidade autónoma e fomente a desestacionalización do turismo. Todos eles gastos vencellados ao investimento público dos Orzamentos 2025.

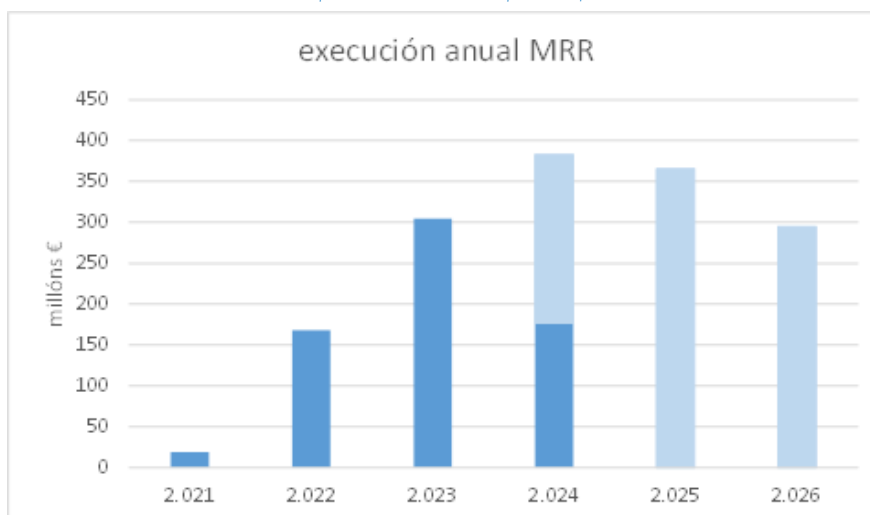

E para rematar, compre seguir a impulsar a execución dos fondos Next Generación UE, un volume de recursos extraordinarios equivalente aos fondos de cohesión dun período completo de sete anos, que se deben asignar ás prioridades fixadas por cada Ministerio nas respectivas conferencias sectoriais ata o ano 2026.

GALICIA. Execución acumulada MRR. Convocatorias anunciadas, gasto adjudicado e pagos realizados sobre o total dos 1.500 millóns de euros asignados a Galicia nas diferentes conferencias sectoriais dos Ministerios.

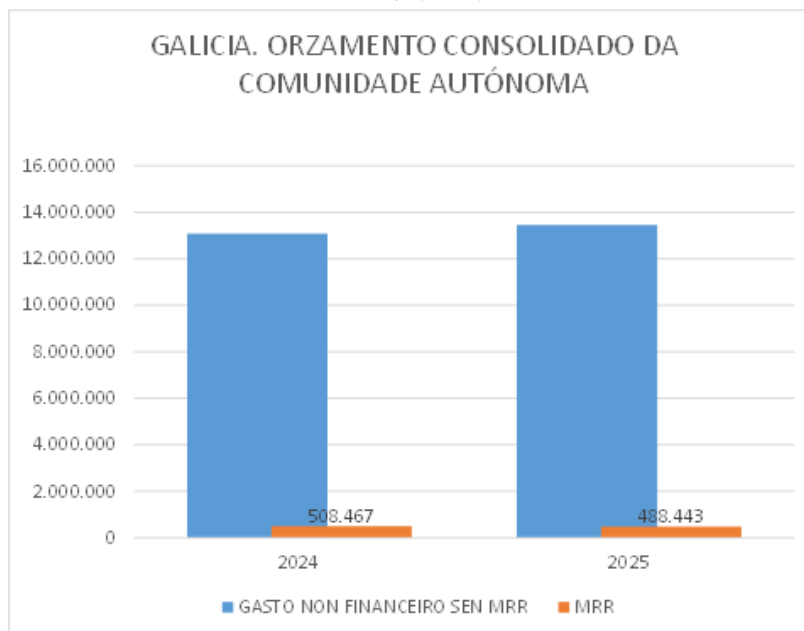

GALICIA. Execución e previsións de execución das operacións financiadas con MRR.

Esta execución decrecente do MRR a medida que se consumen os fondos asignados, ten o seu impacto tamén nos Orzamentos presentados cuxa estrutura muda se non temos en conta os devanditos fondos extraordinarios.

GALICIA Orzamentos por fonte de financiamento.

Por outra banda os Orzamentos deben seguir a mellorar o financiamento dos servizos públicos autonómicos e a súa modernización e mellora.

En sanidade, proseguen os reforzos e a estabilización do persoal que deben redundar nunha mellor calidade do servizo o que leva o seu capítulo I a superar os 2.394 millóns de euros. Ademais proseguen os investimentos en innovación asistencial con novo equipamento e tratamentos como os medicamentos avanzados CAR-T e o centro de protón terapia. Por último proséguese na modernización e ampliación dos grandes centros hospitalarios da Comunidade autónoma e na rede de centros de primaria.

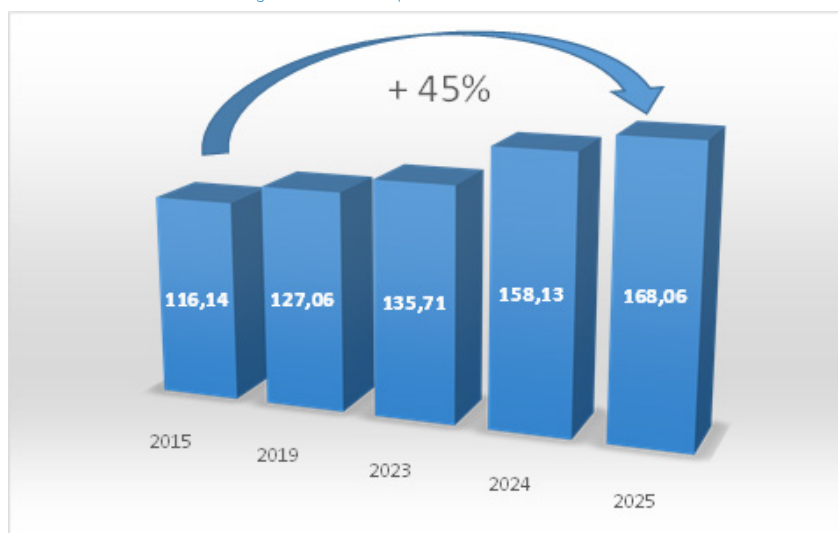
En política social reforzando os servizos de dependencia e poñendo en servizo novas prazas residenciais, tamén se reservan recursos adicionais para financiar o SAF, así como para novas prazas de atención a discapacitados.

E en educación, consolidando o financiamento da gratuidade da educación universitaria na nosa comunidade, aplicando o Plan de financiamento do sistema universitario de Galicia, que medra en 24 millóns de euros e cun Plan de mellora das infraestruturas educativas que tenta que as aulas e os centros de FP contén coa mellor tecnoloxía docente para seguir a mellorar a calidade do noso ensino.

Tamén os Orzamentos aumentan o apoio ás corporacións locais aumentando o financiamento incondicionado do FCL en case 10 millóns de euros, un 6,8% respecto ao ano en curso. Adicionalmente se achegarán fondos a SOGAMA para compensar as perdas que xera a non suba do canon que pagan os concellos adheridos polo tratamento dos

residuos, dedicando 10,1 millóns de euros adicionais que non terán que sufragar as arcas municipais.

Evolución asignación Fondo de Cooperación Local 2015-2025. Millóns de Euros

Principais riscos en torno a estas proxeccións

Os riscos en torno ás anteditas proxeccións de crecemento oríentanse á baixa polo xeral, agás no caso da evolución dos prezos que se considera equilibrado.

A nivel global, as elevadas tensións xeopolíticas actuais continúan a ser a principal fonte de risco. Entre outras, as asociadas aos conflitos bélicos de Ucraína e Oriente medio, as relacionadas cos últimos resultados electorais de Francia e Alemaña —así como coas próximas eleccións presidenciais nos Estados Unidos— e as vencelladas ás crecentes tensións comerciais que se observan a escala mundial. Tanto unha eventual escalada dos conflitos bélicos en curso como unha maior fragmentación comercial implicarían riscos á baixa sobre a actividade e á alza sobre os prezos.

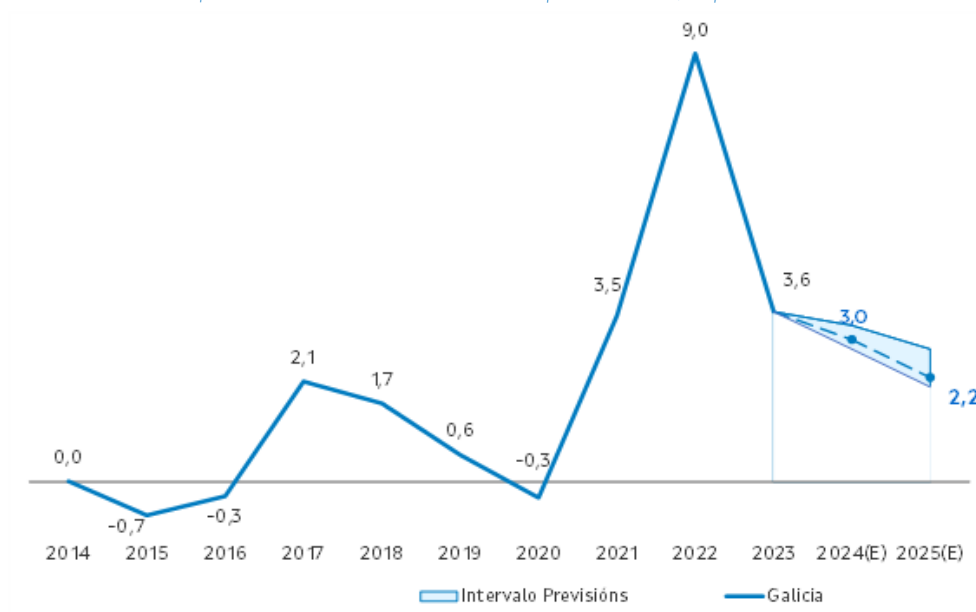
Por outra banda, a maior incerteza sobre as políticas económicas presentes e futuras que podería derivarse dalgúns procesos electorais presionaría á baixa tanto o crecemento económico como a inflación.

Outra fonte importante de incerteza que afecta ás proxeccións ten que ver cos mercados financeiros internacionais. Nun contexto no que se mantén altas valoracións en numerosos segmentos do mercado, persiste o risco de que se produzan correccións bruscas no prezo dos activos financeiros. A realización deste risco, mediante unha revisión abrupta das expectativas sobre as sendas futuras dos tipos de xuro oficiais nos Estados

Unidos ou na área do euro, ou por un deterioro das perspectivas económicas en China— podería ter un efecto negativo sobre a actividade económica global e, por ende, sobre a inflación. Neste sentido, o episodio de inestabilidade de principios de agosto nos mercados financeiros internacionais, vencellado a unha sorpresa negativa nos datos de emprego nos Estados Unidos e a un aumento inesperado dos tipos de xuro oficiais en Xapón, se ben foi transitorio, puxo de manifesto a considerable sensibilidade que os mercados financeiros e o valor de moitos dos activos cotizados presentan na actualidade perante posibles perturbacións ou cambios nas expectativas macrofinanceiras.

Noutra orde de cousas, segue a existir unha notable incerteza en torno á velocidade coa que o proceso desinflationario podería evolucionar ao longo do horizonte de proxección, nun contexto no que a inflación subxacente, e en especial a dos servizos, veu amosando unha maior persistencia que a inicialmente prevista. De calquera xeito, compresinalar que a última información a dispor proporciona un certo alivio perante os riscos á suba que, nos últimos trimestres, caracterizaron a senda prevista de inflación, en especial no caso español.

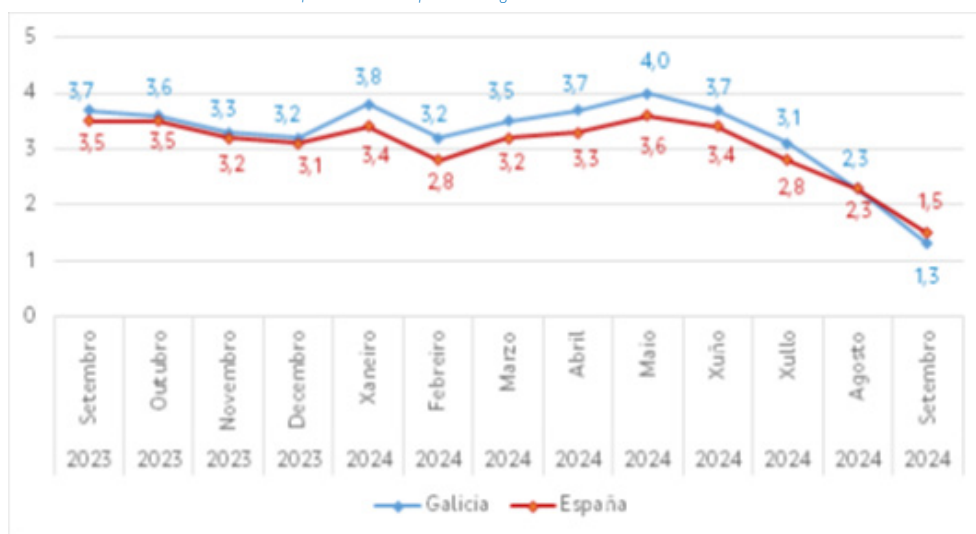
Inflación Galicia. Índice xeral. Taxa de evolución anual e previsións. Fonte INE, IGE panel FUNCAS.

En todo o eido nacional compresalientar a incerteza sobre a evolución futura do consumo dos fogares e do investimento empresarial, toda vez que estes compoñentes da demanda teñen mostrado un comportamento máis feble do esperado nos últimos trimestres e que, cara ao futuro, se anticipa unha redución paulatina da contribución da demanda exterior neta ao crecemento.

A dinámica futura do consumo e do investimento estará moi condicionada, pola evolución que presente a confianza dos axentes económicos e o nivel de incerteza sobre o escenario macrofinanceiro global e nacional e sobre as políticas económicas, así como polo grao de transmisión e os efectos do endurecemento da política monetaria global en 2022-2023 e da relaxación de esta que comeza a producirse.

Inflación Galicia - España. Índice general. Tasa de evolución anual

Outro factor clave na evolución do investimento empresarial está relacionado co ritmo de execución e o impacto dos proxectos asociados ao programa NGEU, en especial aos proxectos financiados con PERTES, aspectos que tamén determinarán o comportamento futuro da produtividade e dos salarios no noso país.

Para rematar, no eido fiscal as estimacións do Banco de España apuntan a que, para cumprir coas novas regras fiscais europeas, sería preciso implementar no noso país, durante os próximos anos, un axuste orzamentario na contorna de 0,5 pp do PIB ao ano, o recen presentado plan de axuste do Reino de España recolle un axuste de 0,4 puntos de PIB, veremos se a Comisión estima que é abondo para acadar os obxectivos de redución de débeda.

Este axuste fiscal non está incorporado nas proxeccións de ningunha entidade pola nula información do goberno central ao respecto. Porén, a eventual implementación dun programa de axuste estrutural de medio prazo da magnitude sinalada suporía, un menor grao de dinamismo da actividade ao longo do horizonte de proxección que o contemplado no exercicio das previsións do Banco de España, por exemplo.

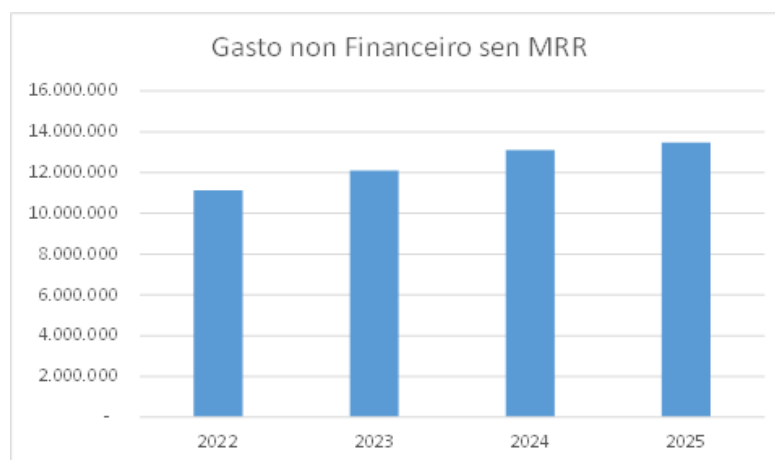
En calquera caso, o deseño e a execución do antedito plan constituirían unha panca fundamental para reforzar a sostibilidade das contas públicas españolas e a confianza dos axentes económicos da nosa economía. Neste senso, na súa última declaración de política monetaria, o pasado mes de setembro, o BCE destacou que «aplicar de forma plena, transparente e sen demora o marco de gobernanza económica revisado da UE debería axudar aos Gobernos a reducir os déficits orzamentarios e as ratios de débeda de xeito sostido. Os Gobernos deberían dar agora pasos decididos nesa dirección nos seus plans fiscais e estruturais a medio prazo».

O pasado 15 de outubro o Reino de España presentou o seu plan de axuste con pouca información sobre as medidas que implica, e menos sobre a súa deriva ás administracións subcentrais, haberá que ver se a Comisión Europea da por válida a senda de gasto que proxecta.

O modelo Galicia

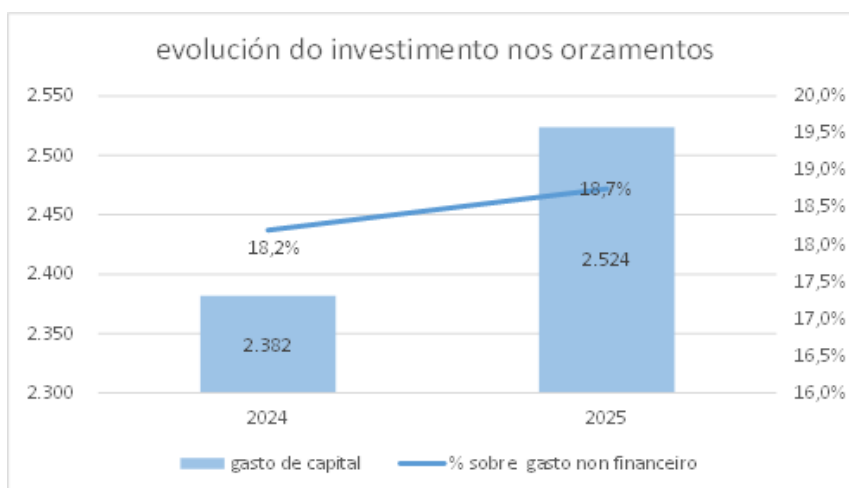
As finanzas galegas tentan apoiar un modelo de crecemento sostible a partires do fomento de sectores produtivos chave e da mellora do benestar dos galegos, para elo partimos dun modelo que maximiza o aumento sostible do gasto dentro das regras fiscais pactadas, que mudan, como acabamos de sinalar, para a vindeira década.

Tentamos manter unha senda estable de gasto que garanta o financiamento dos servizos públicos autonómicos e as políticas de investimento, o cadro seguinte permite apreciar a evolución dos fondos ordinarios do orzamento nos últimos catro anos, que confirma este crecemento estable dos recursos, e que supón que o orzamento conte con 2.342 millóns de euros máis de recursos ordinarios que os que contaba no 2022.

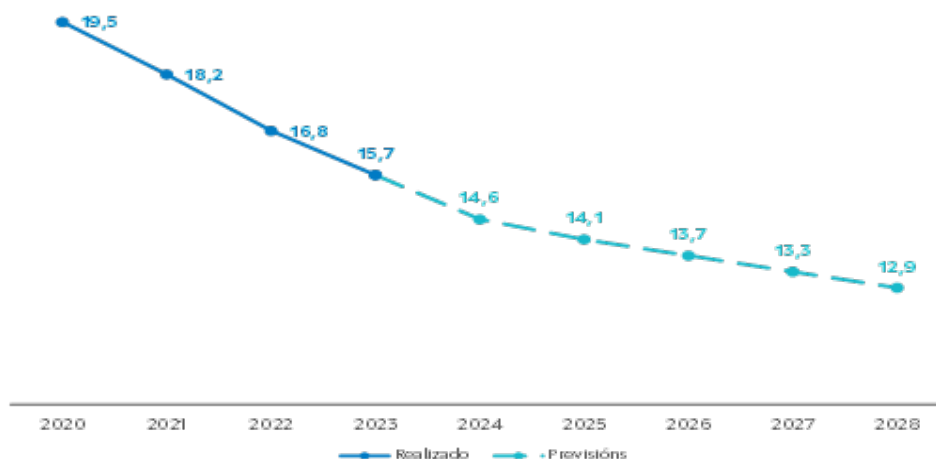
Fonte. Consellería de Facenda. 2024 orzamento axustado.

Crecemento que se fai reducindo o déficit ata eliminalo, culminando un proceso de consolidación sen ningún tipo de axuste, o que permite reducir as ratios de endebedamento, mantendo o esforzo investidor. Todo elo grazas a xeración de aforro corrente ao longo do período, que se converte na principal fonte de financiamento dos investimentos pese á evolución dos fondos finalistas europeos e estatais.

Por último esta evolución sostible das finanzas autonómicas basease nun mix de crecemento estable do gasto e de ingreso público. Impulsando beneficios fiscais que beneficien aos cidadáns sempre que se pode, e mantendo os beneficios acordados, co gallo de manter un sistema tributario autonómico competitivo e progresivo especialmente beneficioso coas rendas medias e baixas e que contribúe a dinamizar a actividade económica.

GALICIA. Evolución da ratio débeda-PIB

Fonte.- Consellería de Facenda, Banco de España

GALICIA-CCAA. Evolución do déficit-necesidades de financiamento en % do PIB.

Fonte.- Ministerio de Facenda, Consellería de Facenda, AIReF

Das gráficas anteriores pódese apreciar que Galicia ten unhas contas equilibradas que lle permiten aproveitar todo o potencial dos aumentos de recadación en apoiar as políticas públicas, xa que xa non temos que investir “en reducir o déficit”, ademais polo nivel no que se atopa, para Galicia a débeda non é un problema e vexetativamente evolucionaría ata o nivel obxectivo do 13% do PIB a finais dos vindeiros catro anos.

Todo isto nun contexto no que a administración central e as comunidades que nos rodean deben comezar a reconstruír a súa marxe de manobra fiscal, de xeito gradual e realista, e garantir a sustentabilidade a longo prazo da súa débeda.

Será máis doado reconstruír esa marxe mentres as condicións financeiras sexan relativamente acomodaticias e o mercado laboral se manteña forte; xa que é moito máis difícil facelo cando as condicións desfavorables do mercado obrigan a elo.

Unha consolidación fiscal duradeira tamén permitirá que as taxas de política monetaria baixen máis axiña, o que debería reducir calquera efecto adverso sobre a macroeconomía.

Se ben é preciso mandar estas sinais de consolidación fiscal nacional, isto non debe interpretarse como unha “volta á austeridade”. Un xiro demasiado brusco podería ser contraproducente e achegar ás economías á recesión e hai que manter o esforzo investidor dimanante da implementación das transicións verde e dixital así como o que garanta o mantemento dunha senda de crecemento inclusivo. O que fai é unha primeira serie de medidas realistas nese sentido, seguidas de pasos graduais posteriores na mesma dirección.

Por último, non se deben pospor as reformas estruturais, xa que ao potenciar o crecemento futuro, son o mellor xeito de axudar a estabilizar a dinámica da débeda.

I.2. A nova Regra fiscal: a senda de gasto neto e o seu impacto na evolución do gasto en servizos públicos fundamentais.

O 30 de abril do ano 2024 entrou en vigor o novo marco de gobernanza fiscal da UE que ten por obxectivo acadar unhas finanzas públicas sostíbeis nos distintos Estados membros da UE.

A principal novidade deste novo marco a constitúe a necesidade de aprobar un Plan Fiscal Estrutural a 4 anos por parte dos distintos Estados, cuxo elemento central é o compromiso de fixar unha senda de gasto plurianual, limitándose o crecemento do gasto primario financiado a nivel nacional (gasto primario neto) no dito período. A dita senda debe ser aprobada pola Comisión Europea e, salvo en casos moi excepcionais, non se pode cambiar.

Ata o de agora a administración central non informou de ningún xeito ao resto das AAPP, nin de como se van a aplicar as novas regras fiscais, nin cal foi a traxectoria de referencia que comunicou a Comisión Europea en xuño (outros países si que a fixeron pública), nin como se vai a aplicar a dita senda de gasto, é dicir, se a taxa de crecemento do gasto neto que se fixe vai ser para todas as AAPP igual ou si se vai a aplicar unha taxa diferente en función do tipo de Administración ou en función da clasificación funcional

do gasto, non atendendo o disposto no novo Regulamento da UE relativo á coordinación eficaz das políticas económicas e á supervisión orzamentaria multilateral que dispón expresamente que os Estados membros poderán levar a cabo unha consulta pública cos interlocutores sociais, coas organizacións da sociedade civil e coas autoridades rexionais.

Neste sentido, a Autoridade de Responsabilidade Fiscal (AIReF) fixo varios chamamentos ao Estado recomendando que o novo Plan Fiscal debería aprobar coa participación das distintas institucións implicadas.

Nembargantes, a administración central elabora e remite o dito Plan de forma unilateral e sen buscar ningún tipo de consenso e sen facer partícipes aos distintos axentes implicados, tendo en conta que o dito Plan compromete ao Reino de España durante os próximos 4 anos e que non se pode modificar, salvo en casos moi excepcionais.

Ademais, o Estado incumpriu o prazo establecido no novo Regulamento de remisión do Plan Fiscal Estrutural fixado a máis tardar o 20 de setembro, o cal engade aínda máis incerteza na elaboración dos Orzamentos do resto de Administracións públicas.

Como xa se comentou, neste novo marco fiscal a variable operativa de referencia, deixa de ser o déficit, tanto o estrutural como o total, e pasa a ser a senda plurianual de gasto de modo que os Estados durante toda a vixencia do Plan non poden superar o límite de gasto establecido, de xeito que si un ano se chegase a superar o dito exceso terase que compensar nos seguintes.

Pois ben, á vista do documento remitido o pasado 15 de outubro semella que a administración central quere aplicar a mesma taxa de crecemento do gasto para as distintas Administracións, polo menos é o que parece desprenderse da pouca información facilitada ata o de agora. No Consejo de Ministros celebrado o 16 de xullo de 2024 o Goberno do Estado fixou o límite de gasto non financeiro do ano 2025 aplicando unha regra de gasto para o dito ano dun 3,2%, e aseverando que a dita regra era acorde e compatible coa taxa de crecemento do gasto primario neto que se incluírá no Plan Fiscal Estrutural.

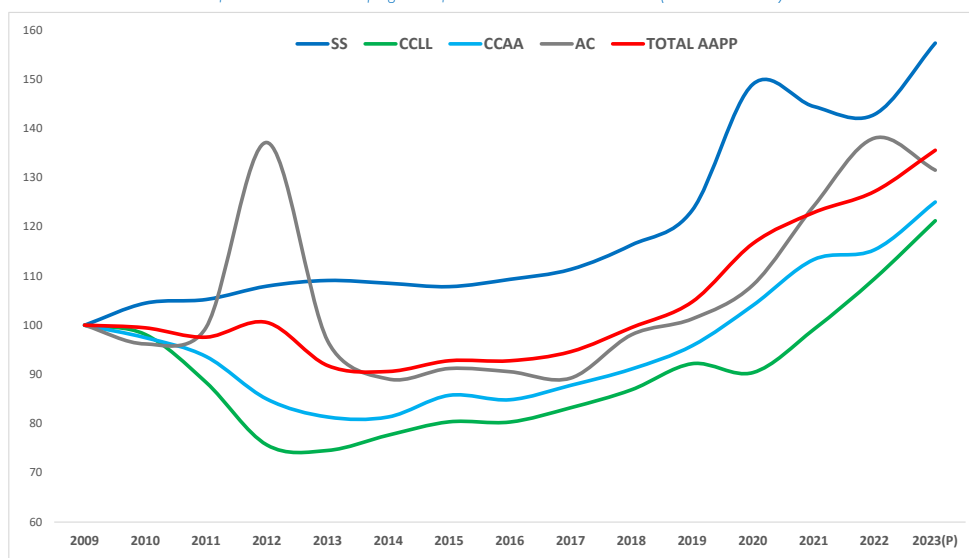
Desde a Comunidade Autónoma de Galicia non estamos de acordo con este reparto igualitario da evolución do gasto, fundamentalmente porque non todas as necesidades de gasto evolucionan do mesmo xeito, e tamén porque non todos partimos do mesmo nivel de gasto e déficit, e non semella equitativo que se tome a referencia dun ano para establecer o nivel de partida sobre o cal debe evolucionar o gasto de cara o futuro.

Deste xeito estaría a prexudicar a aquelas Administracións que foron responsables e que trataron de que as súas finanzas públicas evolucionaran dunha forma sostible, sen recorrer a déficits excesivos e sen incrementar a súa débeda pública de maneira desproporcionada.

Ademais, se se analiza a evolución do gasto público nos últimos anos pode comprobarse como o incremento dos recursos non financeiros obtidos polo conxunto do sector público desde o ano 2009 (primeiro ano de vixencia do novo sistema de financiamento autonómico) foron destinados pola administración central (xa que a Constitución establece que o Estado é o encargado de estabilizar a economía a través da política económica xeral) maioritariamente a financiar as necesidades de gasto da Seguridade Social, priorizando as súas necesidades fronte as necesidades doutras Administracións, esquecendo que o Estado do Benestar, a parte de polas pensións, tamén se integra por outras políticas de como a sanidade, a educación e os servizos sociais.

No seguinte gráfico analízase a evolución do gasto das distintas AAPP desde o ano 2009, concretamente a evolución dos empregos non financeiros primarios, é dicir, descontados os gastos en xuros (e descontando tamén as transferencias entre as propias Administracións), de xeito que mentres neste período o gasto da Seguridade Social se incrementou nun 57,3% o gasto das CCAA e das CCLL creceu moito menos, o fixo nun 25% e nun 21,2% respectivamente.

Gráfica I. Evolución dos empregos non financeiros das AAPP 2009-2023 (índice 2009=100)

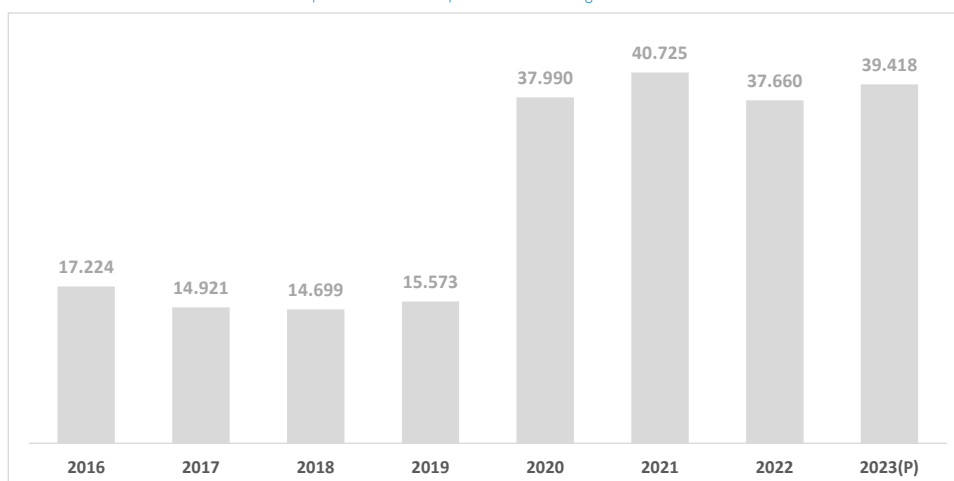

Fonte: IGAE

Pero é que ademais o gasto das CCAA e das CCLL creceu tamén menos que o crecemento do gasto da Administración Central, xa que o seu incremento neste período foi dun 31,5% (máis ou menos en liña co crecemento do conxunto das AAPP que foi dun 35,6%) o que supón que a administración central non soamente priorizou o gasto da Seguridade Social senón tamén o seu propio gasto a costa do espazo fiscal das Administracións territoriais.

Por exemplo, nos últimos anos o Estado incrementou nuns 25.000 millóns de euros, de forma permanente (e non de xeito puntual, como por exemplo foron os Fondos Covid), a transferencia que realiza todos os anos a Seguridade Social, pasando duns 15.000 millóns a 40.000 millóns de euros a partir do ano 2020.

Gráfica II. Evolución transferencias Estado á Seguridade Social.

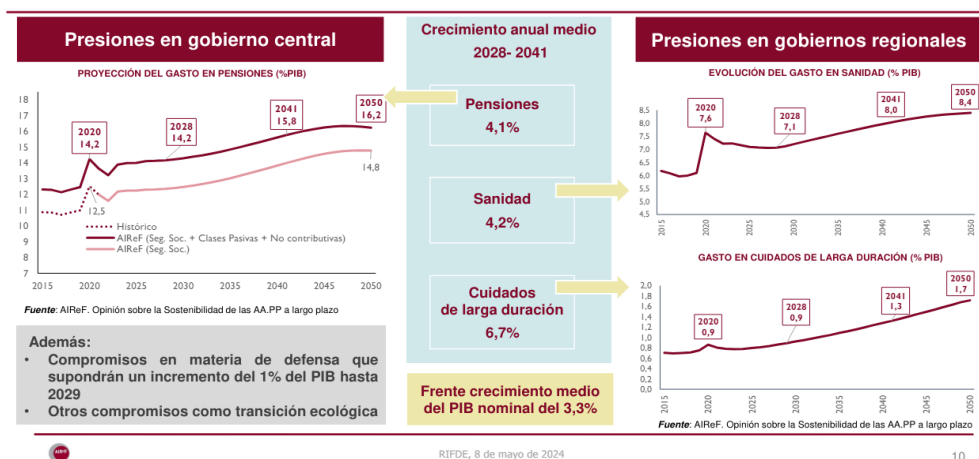
Fonte: IGAE.

Polo tanto, nin semella equitativo o punto de partida nin o punto ao que se quere chegar xa que, como xa se comentou anteriormente, non todas as necesidades de gasto evolucionan igual, polo tanto, o reparto da taxa de crecemento da senda de gasto non pode ser homoxéneo para todos os niveis de Administración pública.

Recentemente a AIReF estimaba para as pensións un crecemento anual medio para o período 2028-2041 dun 4,1%, pero é que para o gasto en sanidade estimaba un crecemento lixeiramente superior, concretamente dun 4,2%, e para o gasto en dependencia (gasto en coidados de longa duración) estimaba un crecemento moi superior, dun 6,7%.

Gráfica III. Previsión AIREF evolución gasto 2028-2041

A largo plazo hay presiones de gasto en todos los subsectores

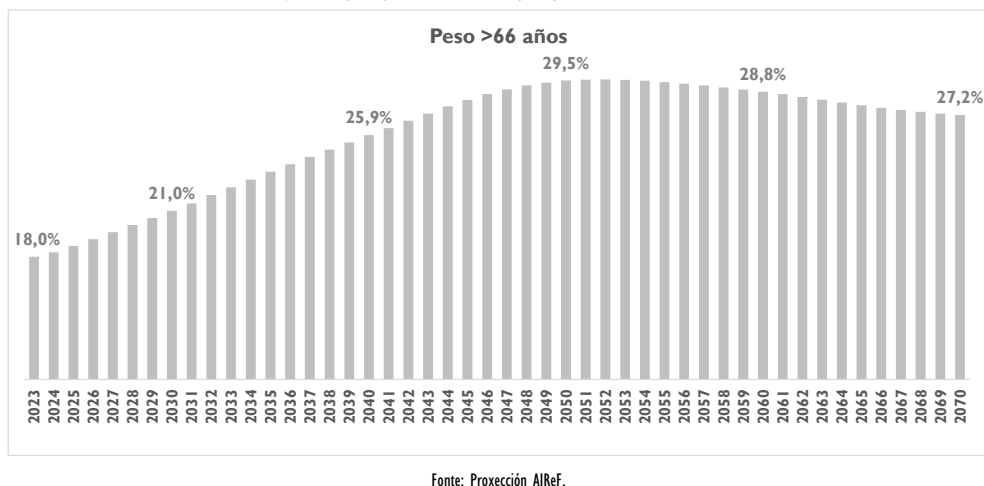
Fonte: AIREF

Estas porcentaxes de crecemento son moi superiores as taxas de crecemento do gasto fixadas polo Estado para o trienio 2025-2027: 3,2%, 3,3% e 3,4% respectivamente.

Polo que a non ser que nas vindeiras décadas se queira ir deteriorando o financiamento dos servizos públicos da sanidade e da dependencia limitando a súa evolución en función da senda de gasto fixada para o conxunto do sector público debería aplicarse taxas diferentes en función da evolución esperada para as distintas necesidades de gasto.

É necesario ter en conta que estamos inmersos nun proceso de envellecemento polo que o número de persoas maiores de 65 anos vai aumentar de forma moi considerable, de modo que mentres no ano 2023 había en España un 18% de persoas maiores de 65 anos no ano 2060 estímase que case o 30% da poboación teña máis de 65 anos, polo que ademais de maiores pensións tamén será necesario dotar de máis recursos os servizos públicos de sanidade e de servizos sociais.

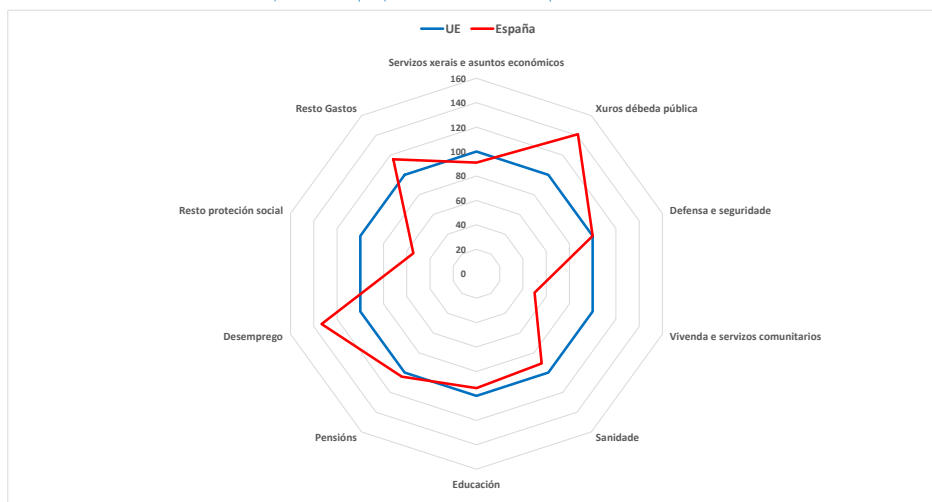
Gráfica IV. España proxección evolución peso persoas maiores de 66 anos

Comparativa coa Unión Europea.

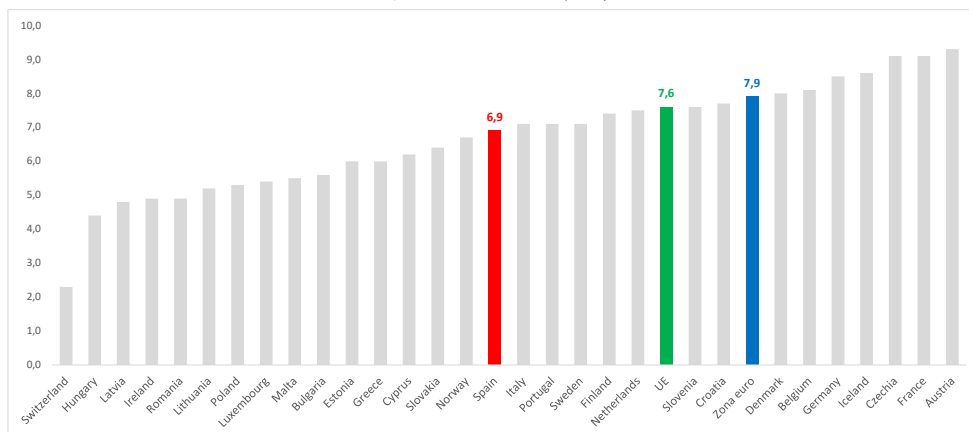
Se nos comparamos co resto de países da UE pode observarse como, con datos do ano 2022, España gasta máis en desemprego, en xuros, en pensións e menos en sanidade, educación, en vivenda e no resto de servizos de protección social.

Gráfica V. Gasto por funcións COFOG-2022 España vs UE. Índice UE=100

No seguinte gráfico pode verse o gasto en sanidade en relación ao PIB dos distintos países da UE (máis Noruega e Suíza), España gasta 0,7 décimas menos que a media da UE e 1 punto menos que a zona euro.

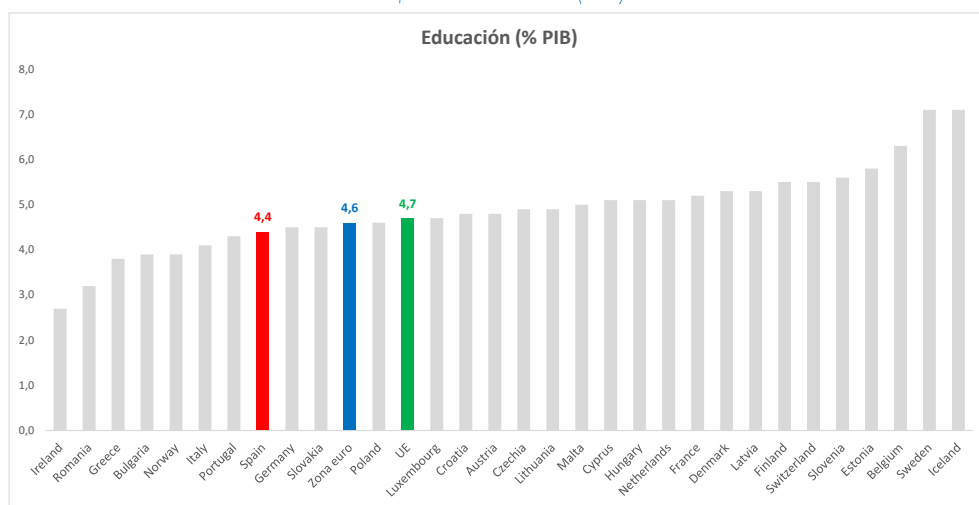
Gráfica VI. Gasto en sanidade (% PIB)

Fonte: Eurostat

En canto ao gasto en educación, España gasta o 4,4% do seu PIB mentres a media da zona euro e da UE gastan 2 e 3 décimas máis respectivamente.

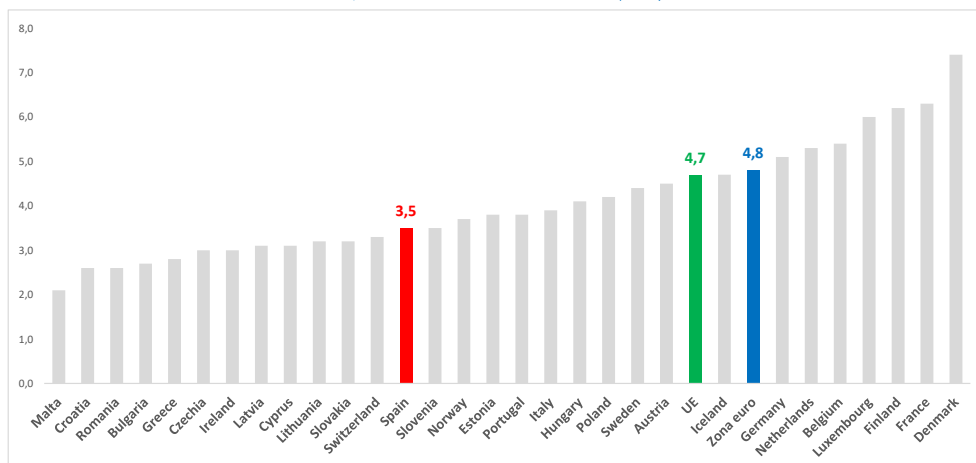
Gráfica VII. Gasto en educación (% PIB)

Fonte: Eurostat

En relación aos gastos de protección social (agás pensións e desemprego) o gasto de España está moi por baixo da media da UE e da zona euro, de xeito que mentres na media da UE e da zona euro gastan respectivamente o 4,7 e o 4,8% do seu PIB en España soamente gastamos o 3,5%, é dicir, máis dun punto menos.

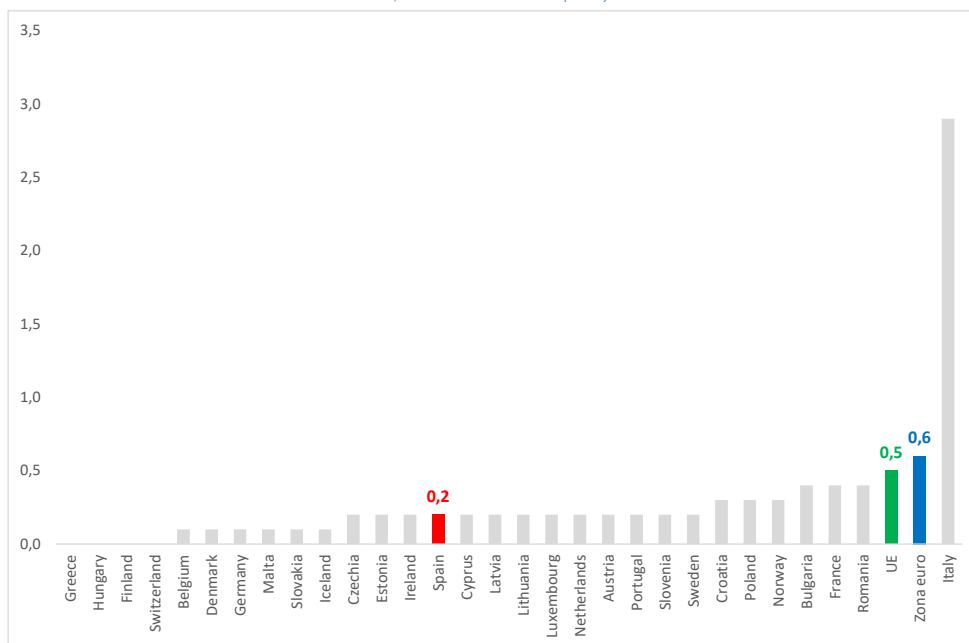
Gráfica VIII. Gasto no resto de servizos sociais(% PIB)

Fonte: Eurostat

Por último, en canto ao gasto en vivenda tamén está moi por baixo do gasto realizado pola media da UE e da zona euro, pero o cal se debe en gran medida ao gasto extraordinariamente alto realizado por Italia.

Gráfica IX. Gasto en vivendas (% PIB)

Fonte: Eurostat

Da análise dos principais gastos públicos soamente pode concluírse que a administración central esqueceuse do financiamento dos servizos públicos fundamentais que xes-

tionan as CCAA. Neste sentido, a Comunidade Autónoma de Galicia sempre defendeu que todas as CCAA estamos infrafinanciadas, sobre todo as que temos a poboación máis envellecida.

Polo tanto, a Comunidade Autónoma de Galicia non está de acordo cun reparto igualitario da senda plurianual de gasto xa que non todas as necesidades de gasto evolucionan da mesma maneira.

Neste sentido, propoñemos que o reparto se realice en función da evolución esperada de crecemento para as distintas necesidades de gasto, dotando ás CCAA dun financiamento homoxéneo ao que está a recibir nos últimos anos a Seguridade Social, o cal lle permite que as súas necesidades de gasto se traduzan en gasto público.

Por outra banda, resulta preciso que a administración central non lamine os recursos financeiros afectos ao financiamento das CCAA, xa que nos últimos anos:

- Incumpriu reiteradamente o principio de lealdade institucional, non compensando as medidas adoptadas unilateralmente de rebaixa dos tipos impositivos no IVE ou no Imposto especial sobre a electricidade por mor do incremento dos prezos da enerxía ou da alimentación, cun impacto estimado para os anos 2021-2024 de case 10.000 millóns de euros,
- Tampouco lles compensou no ano 2019 o impacto da implementación do SII (suministro inmediato de información) no IVE, tendo que acudir as CCAA ao Tribunais para que lles desen a razón, aboando o Estado 3 anos despois ás CCAA máis de 3.000 millóns de euros, e case 500 millóns de euros máis para as CCLL polo mesmo motivo,
- Ou axustou o Fondo de Suficiencia Global por mor das subidas dos tipos impositivos do IVE e dos Impostos especiais de fabricación, provocando que a súa cesión efectiva no IVE sexa moito menor dos teóricos 50% e do 58% respectivamente, cun impacto estimado para o ano 2022 de 16.459 millóns de euros.

